

Η Η Ω Σ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ, ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 3, 1830 ΕΤΟΣ 1

Πενίαν και άτιμίαν

άφαιρείται παιδεία. Σολ. 1γ, 18

Οι Περιηγηταί ωμίλησαν κολλάκις περί των θαυμασών
 ήρειών, τα όποια κείνται εις τους κρηνώδεις βράχους του
 Σουλιού άκρωτηρίου, κατά την μεσημβρινωτάτην άκραν της
 Αγγλικής. Η θεία των είναι από τας τολμηροτέρας και
 μεγαλοπρεπεσέρας των ελληνικών Ναών. Η θεία από των
 κρημνών αυτών, όστις μεγαλοπρεπώς εγείρεται ως πύργος
 από την θάλασσαν, είναι ωραιότατη. Ο όφθαλμός περιλαμ-
 βάνει την ευρύχωρον έκτασιν του Αιγαίου πελάγους, ήτις
 εολίζεσθαι και έμφυχούται από τας πολυαριθμους Νήσους, και
 βλέπει την γην της Πελοποννήσου όμοι με τον Ισθμόν της
 Κορίνθου, και τά βουνά της Αργολίδος, των όποιων τά
 παράλια περιορίζουν προς τόν μεσημβρινοδυτικόν μέρος τον
 Σαρωνικόν Κόλπον, ένω ή άιοιμημένευτος Σαλαμίς, ή
 Αίγινα, και ή Καλαύρια κατασαίνουσιν ωραιότεραν
 την σκηνήν, και κρύβουσιν την ζωρότητα των διεγειρομέ-
 νων αίσθημάτων, τόσον δια των φυσικών θαλήτρων των,
 όσον και των πολυαριθμων κλασικών αναμνήσεων περί της
 προτέρας των λαμπρότητος, αι όποιαι αναπορούτως είναι
 ήνωμένοι με την θείαν των. Αναφέρομεν ένταύθα τους
 άκολούθους είχους από τον Γιαούρ, ως παρασαίνοντας εις
 τόν πνεύμα ίσχυράν ιδίαν περί της ωραιότητος του τόπου.
 Ωραίον κλίμα, όπου κάθε ώρα του έτους συγκερασμένη χα-
 μογελά εις ταύτα τά μακάρια νησία, τα όποια θεωρούμα-
 να από τόν ύψος της εήλης προξενούν χαράν εις την παρα-
 τηρσσαν αυτά καρδίαν, και κατασαίνουσιν ήδονικήν την έρε-

μίαν, καὶ, ἂν ποτε πρόσκαιρος ἄνεμος χαλάσῃ τὸ κρυφαὶ
εἶδες καὶ κοανεὺν χρῶμα τῶν θαλάσσων, ἢ ῥίφη κανὲν ὄ-
δος ἀπὸ τὰ δένδρα, ὡ πῶσον εὐάρετος εἶναι οὗτος ὁ ἀήρ,
ὅστις ἀνανεῶναι καὶ φέρει τὰς εὐωδίας ἐκεῖ.”

Ἐξ αἰτίας τῶν ἐρειπίων τοῦ Ναοῦ τῆς Σουνίας Ἀθη-
νάς, τοῦ ὁποίου αἱ λευκότεραι εἶλαι παραβαίνουσι θαυμα-
σίαν εἰκόνα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, τὸ Σούνιον ἠνο-
μάσθη ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἀκοιτήριον τῆς Κωδόννας. Τὰ
ἐρείπια τοῦ Ναοῦ φαίνονται ἀπὸ πολλὰ μακρῶν διάστημα
διὰ τὴν μεγάλην τῶν εἰδῶν λευκότητα, διακρινομένην ἀπὸ
τὸ αἰθέριον κοανεὺν χρῶμα τῆς ἀτμοσφαιρας τούτου τοῦ πε-
ρανοῦ κλίματος. Πρὸς τοῦτοις τὸ εἶδος τοῦ Ναοῦ εἶναι τολ-
μηρὸν, καὶ εἶναι κατασκευασμένον κατὰ τὴν Δωρικὴν τάξιν
εἰς σχῆμα παραλληλογράμου, τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔδιδαν
συχνότατα εἰς τοιαύτας οἰκοδομὰς. (Ἀγγλ. Ταχυδρ.)

Δύο πράγματα, λέγει ὁ Ἀδελφὸς Ἰωάννης Ρούσελ,
ἀφορῶντα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, χρειάζονται ἐξη-
γησιν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τῆς Κυβερνή-
σεως, τὸ ὁποῖον μελετοῦν νὰ καταστήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.
Περὶ τούτου, λέγει, διεδίδρασαν λυπηρὰ φῆμαι, κατὰ τὰς
ὑποφασ αἱ δυνάμεις μελετοῦν νὰ εἰσάξουν δεσποτικὴν Κυ-
βέρνησιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Θεωρῶ δὲ εὐτυχίαν μου τὸ νὰ εἴ-
πω, ὅτι οὗτοι αἱ φῆμαι διεσκηδάσθησαν ἀπὸ τὰς νεωστὶ γενε-
μένας διακοινώσεις παρ' ἑνὸς τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπι-
κρατείας, καὶ ἐλπίζω, ὅτι καὶ οἱ ἐντιμοὶ Κύριοι (ἐνοεῖ
τοὺς παρευρισκομένους ἐκ τῶν Ὑπουργῶν) δὲν θέλουν δυσκο-
λευθῆναι ἀνανεῶσθαι ταύτην τὴν διακοίνωσιν, καὶ θέλουν
παραστήσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἰουδαίας Με-
γαλειότητος δὲν εἶναι νὰ μεσολαβῆσῃ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς
Ἕλληνας ἀπὸ τοῦ νὰ διακηθῶν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας καὶ
χρείας των. Τοιαύτη διακοίνωσις ἤθελε, μὲ χρησιμοποίησιν
πολύ· διότι, ἐνῶ ἀρ' ἑνὸς μέρους δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα
πλέον ἀξιόμιστον παρὰ τὴν εἰσαγωγὴν δεσποτικῆς Κυβερ-
νήσεως εἰς ὅποιονδήποτε τόπον, ἀρ' ἑτέρου γνωρίζω, πόσον
εἶναι δύσκολον νὰ ἐφαρμόσῃ τις ὅποιονδήποτε Σύνταγμα
εἰς λαὸν, συγκείμενον ἀπὸ πολλὰς καὶ διαφόρους κλάσεις
ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἅ ἴδιαι καὶ ἡ καταγωγὴ εἶναι συ-
σθεδῶς διάφορα· καὶ διὰ τοῦτο δὲν βλέπω κανὲν ἄλλο μέ-

σον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ κατασταθῇ εὐθαρὰ Κυβέρνησις εἰς τὴν
Ἑλλάδα, παρὰ τὸ νὰ συμβουλευθῇ τῆς τὰ αἰσθήματα τοῦ
κοῦ ἐκείνου, ὅστις ἔχει νὰ Κυβερνηθῇ με αὐτὸν Ταυτοχρό-
νως, ὁ αἰσθάνομαι, ὡς Ἄγγλος καὶ ὡς πολίτης ἑλευ-
θεροῦ τόπου, ὅτι, ἐπειδὴ ἔχει νὰ μορφοθῇ νέα Ἐπικράτεια,
ἢ ἐλευθερία, ἢ πολιτικὴ ἐλευθερία, πρέπει νὰ ἦναι τὸ
εὐσεβτικὸν μέρος τῶν Ἀρχῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων μέλλει νὰ
κατασταθῇ ἡ Κυβέρνησις τῆς. Τὸ δεύτερον δὲ ἀναφέρεται εἰς
τὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διαδοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡμι-
τορῶ νὰ παραστήσω εἰς τὴν Βουλὴν γρη῏ς φῆσον, ὅτι θέ-
λω εὖρει ἀνθίσασιν, ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις τῆς Ἑλλάδος
ἐπεχειρήθη ἀπὸ τὰς Συμμάχους Δυνάμεις, ἐπειδὴ ἔγινε
τὸ ἀνικείμενον σινοθήκης καὶ ἐχθροπραξίαν, διὰ νὰ πραγ-
ματοποιήσῃ τὴν κατάστασιν τῆς Κυβερνήσεως τῆς, εἶναι
ἀναγκαῖον νὰ γένη εὐθαρὰ ἢ κατάστασις αὕτη, καὶ τὰ
διαθεσόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅρια νὰ ἦναι ἱκανὰ διὰ νὰ
διατηρήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν
ἐπιρροὴν ἐκείνων τῶν δεινῶν, τὰ ὁποῖα παρακαίοντα
εἰς τὸ προῖμιον τῆς Σινοθήκης τῆς 6 Ἰουλίου, 1827.

Ἄν ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαρτῆται κατὰ τὸν αὐτὸν
τρόπον τοῦτο τὸ πῶσον φανερὸν καὶ ἀναγκαῖον πρᾶγμα,
δὲν ἐσοχάζομαι ἀναγκαῖον νὰ κέρω κἀμμία ὁποιοῦνδήποτε
πρᾶσιν. Ἄλλὰ καὶ περὶ τούτου ἐκληρονομήθη ἀπὸ
διάφορα μέρη τῶν σημαντικῶν καὶ ἀξιοκρίτων, ὅσοι δὲν ἐμ-
πορῶ νὰ ἔχω τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν εἰς τοὺς λόγους
των, ὅτι αἱ Σύμμαχοι Κυβερνήσεις διὰ πολλὴν καιρὸν ἐπρὸς
εἶναι, ὅτι ἐπρεπε τὸ νὰ περιορίσῃ τὴν νέαν Ἐπικράτειαν ἐν-
τὸς τῆς Πελοποννήσου. Ἡ εἰδήσις αὕτη μοῦ ἐπροξέσασιν ἐκ-
πλήξιν τῶ ὄναι, καὶ ἐματαίωσε τὰς ἐλπίδας μου διότι
τόσον περιορισμένη Ἐπικράτεια ἤθελε γένη μᾶλλον καταφύγιον
λησῶν καὶ πειρατῶν, παρὰ ἱκανὴ νὰ περιέχῃ τὰ ἀνα-
γκαῖα σινοθῆ, ὅσοι νὰ δύναται νὰ κυβερνᾶται καὶ νὰ οἰ-
κουμῆται μὲν τῆς. Μ' ὄλον τοῦτο μὲγα μέρος τῆς λυ-
πῆς ταύτης μοῦ ἀφαιρέθη τὸ ὄναι ἀπὸ τὸ ἀντίγραφον τοῦ
Πρωτοκόλου, τὸ ὁποῖον ἐπροξέσασιν, ὡς ἀκριτικὸν ὅρια τῆς
Ἑλλάδος, τὸν Βῶλον καὶ τὴν Ἄρταν. Ἡ ἔκτασις δ' αὐ-
τῆ τῶν ὁρίων μ' εὐχαρίσῃε τόσον περισσύτερον, καθ' ὅσον
ὁ Κύριος Φρεδαρικός Ἀδαμ, τοῦ ὁποίου ἡ γνώμη εἶναι

Μεγάλης προσυχής αξία, είχε παραθέσει, ότι ο παρεχόμενος
εις την έκτασιν ταύτην τόπος, έχει σύναρον πολλά ἐπι-
τιθέσθαι πρὸς υπεράσπειαν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ
Πρωτοκόλου, καὶ τὴν κοινοποίησιν τῆς γνώμης ταύτης
ἤκουσα μὲ λυπηνῶν, ὅτι ἔμελλαν νὰ γένουν νέαι Διατάξεις,
καὶ ὅτι ὁ Βόλος καὶ ἡ Ἄρτα δὲν ἠθέλην εἶσθαι τὰ ὄρια
τῆς νέας Ἐπικρατείας. Περὶ τῆς υποθέσεως ταύτης ἐλ-
πίζω νὰ ἀκούσω τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς, ἢ τὴν ἀπόκρι-
σιν τῶν ἐντίμων Κυρίων. Ἐκτός δὲ τοῦ περὶ Ἄρτας καὶ
Βόλου ζητήματος ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἀναφερόμενον εἰς γνώ-
μην τινα δοθεῖσαν ἀλλαγῆς περὶ τῆς Κρήτης. Ὅσον τὸ
κατ' ἐμὲ, δὲν εἶμαι προπαροσκευασμένος νὰ εἶπω, ὅτι
ἡ Κρήτη καίται εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε πρέπει νὰ ἐπιμε-
νωμεν διὰ νὰ παραχωρηθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλ' ἂν ἦκε
ἀληθές, ὅτι ὑπῆρξε πόλεμος ἐκεῖ, καὶ ὅτι οἱ Ἕλληνες
ἔχον εἰς τὴν ἐξουσίαν τὰν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Πήσου
ταύτης, φανερόν εἶναι, ὅτι θέλετέ βάλει εἰς κίνδυνον τὴν
ἡσυχίαν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, ἂν συγχρόνως δὲν
προνοήσεται καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Κρήτης. Περὶ αὐ-
τῆς ἔγινε λόγος, ὅτι οὐσιαστικὸς εἶναι ἐπιβεβλημένος ἔργον,
ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου, ὄχι μόνον
δεν ἦτον ἡ Κρήτη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ'
οὐδὲ εἰς κατάστασιν ἐπανάστασως εὐρίσκειτο, καὶ ὅτι ἡ διεγερ-
θεῖσα ἐπανάστασις ἔγινε κατὰ συνέπειαν τῆς συνθήκης τῶν
Συμμάχων. Ἄλλ' ἐγὼ ἐπληροφόρηθην, καὶ δὲν διαζῶ νὰ
ὀνομάσω καὶ τὸ ἀξιώσιμον ὑποκείμενον, τὸ ἵσχιον μ' ἔδωκε
ταύτην τὴν πληροφορίαν ἐπληροφόρηθην, λέγων, ἀπὸ τὸν Κύ-
ριον Ἐδουάρδ Κόδρινγκτον, ὅτι, ὅτι ἔφθασαν εἰς τὴν Μεσό-
γειον θάλασσαν, ἡ Γραμποῦσα ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν
Ἑλλήνων, καὶ ἐκεῖθεν διήγεσαν τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν
Κρήτην. ὅτι δὲ ἡ Κρήτη ἐμπεριείχετο εἰς τὴν συνθήκην
τῆς 6 Ἰουλίου, δὲν εἶμαι προπαροσκευασμένος διὰ νὰ
τὸ βεβαιώσω. Ἄλλ' ἂν μὲ δικαιολογῆ τίποτε, ἂν εἶπω,
ὅτι δὲν ἐμπεριείχετο. Οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἐμεταχειρί-
σθασιν εἰς τὴν συνθήκην ἦσαν αἱ νῆσοι τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ δὲν
ἐπροσδιωρίζετο, ἵσχιαι ἦσαν αὗται αἱ νῆσοι, οὐδὲ τ' ὄνομα τῆς
Κρήτης ἀναφέρετο εἰς αὐτὴν.

Δὲν θέλω δὲ τελειώσαι τὸν λόγον μου, χωρὶς νὰ ἐκφράσω

τὴν εὐχαρίστησιν μου, ὅτι ὁ κύριος ἐγγύζει, κατ' ἔνθερον
ἐπληρωθῆ τὰ ἀντικείμενα τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου.
εἰσθάνομαι προσέτι τὴν μεγαλύτεραν γαρίαν, ὅτι μέλλει νὰ
προσέθῃ νέα Ἐπικράτεια εἰς τὴν αἰκονόγειαν τῶν ἐθνῶν τῆς
Εὐρώπης, καὶ ὅτι ἐκεῖνος ὁ λαὸς, ὅστις ἐξέταξε πολλοὺς αἰ-
ῶνας ἀπὸ τῆς δυσυχίας, καὶ ἐλαχρειοῦτο ἀπὸ τὰ ἐλαττώ-
ματα τῆς δουλείας, θέλει λάβει τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀπὸ
τὴν διαδοσθῆ τῶν φάτων καὶ τῶν τεχνῶν τῶν ἄλλων ἐ-
θνῶν. Ὀμολογῶ, ὅτι δὲν εἶμαι συμμέτοχος τῶν φρονημάτων
ἐκείνων, οἵτινες φοβάζονται ὡς δυσυχίαν τὴν εἰρηνοποίησιν
τῆς Εὐρώπης. τίποτε κοινὸν δὲν ἔχω μὲ αὐτοὺς. Ἡξέβρω,
ὅτι εἰς τὰ 1790 ὁ Κύριος Λίβερπουλ ἀπέκτισε μεγάλην
τιμὴν ἔδα, διότι ἐκίμεν ἐπιτίμιαν τινα, διὰ τῆς ὑποίας ἐ-
προσκαλοῦσε τὴν Ἀγγλίαν νὰ ὑποσηρίξῃ τὴν Τουρκίαν, ὡς
οὕσα, ἀντιτάξιμα τῆς Ἀουστρίας. Ἡ πεῖρα μὰς ἐδίδαξε
πόσον ὀλέθριαι ἢ τουλάχιστον πόσον ἐπικίνδυναι εἶναι εἰ-
περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἰσοσταθμίας τῆς δυνάμεως αὐτῆς
τοιαῦται θεωρίαι. ἀλλὰ, καὶ ἂν ἱσθασωμεν, ὅτι αὗται εἶναι
ἄρθρα, ὅταν θεωρήσωμεν τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὑποία ἀπέκτισαν ἡ
Μολδουλία, ἡ Βλαχία, ἡ Σερβία, καὶ τέλος πάντων ἡ
Ἑλλάς, ὅταν βλέπωμεν, ὅτι οἱ δεδουλωμένοι ἀπέκτισαν τὴν
ἐλευθερίαν τῶν, καὶ προγνωρίζωμεν, ὅτι τὸ ἐμπόριον καὶ
αἱ γνώσεις θέλουσιν αὐξηθῆ ὡς ἐκ τῆς κοινωνίας, τὴν ἵ-
στοίαν ἡ Ἑλλάς θέλει ἔχει μὲ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, δὲν
ἠμποροῦμεν βέβαια νὰ λυπόμεθα, ὅτι ἐπαράχθη αὕτη ἡ ἰσο-
σταθμία. ἀφίοντες δὲ κατὰ μέρος τὰς πολιτικὰς ταύτας θεω-
ρίας, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ Ἀγγλία, θεω-
ρουμένη ὡς ἐλεύθερος καὶ ἐμπορικὸς τόπος, δὲν θέλει ὀφε-
ληθῆ ἀπὸ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης εἰς τὸ ἀνατολικὸν
τῆς Εὐρώπης. Εἰς ἐκείνους δὲ, οἵτινες δὲν εἶναι τῆς γνώμης
αὐτῆς, λέγω, ὅτι δὲν θέλω συγκατατεθῆ ποτὲ νὰ συγκατα-
ριθμηθῶ μὲ τοὺς, ὅσοι φοβάζονται, ὅτι ἡ βελτίωσις τοῦ ἀν-
θρωπίνου γένους εἰς ἵσχιαιδῆποτε τὸν, καὶ μ' ὀπσοσυνῆ-
ποτε τρόπον γινόμενα, εἶναι ἐναντία εἰς τὰ συμφέροντα τῆς
Μεγάλης Βρετανίας.

Ἴδην δὲ τελειώσω ἀνακεφαλαιῶν τὴν γνωμοδότησιν μου,
ὅτι ἡ Βουλὴ μακάρι μὲ εὐχαρίστησιν, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Με-
γαλειότης συμφώνως μετὰ τῶν Συμμάχων αὐτῆς ἔλαβε με-

τρα διὰ τὴν εἰρηνοποίησιν καὶ τελείαν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἶναι πεπεισμένη, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μαγαλειότης θέλει δυναθῆ ὀγλήγορα καὶ πληροφορηθῆ τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἀξιόλογον ταύτην ὑπόθεσιν. Προσέτι ἡ Βουλὴ ἔχει χρῆσιν ἐλπιδας, ὅτι ἡ τελεία αὕτη ἀποκατάστασις θέλει γορηγῆσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἐπικρίτεταιν ἰκανὴν διὰ τὴν ἔθνηκὴν τῆς ὑπεράσπισιν, καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς θέλει ἔχει πλήρη ἐξουσίαν καὶ ἐκλέξῃ ἐκείνους τοὺς θεσμοὺς, οἵτινες συμφωνοῦν μετὰ τὰς ἐπιθυμίας καὶ χρείας τοῦ λαοῦ. (Ἀσὴρ)

Οἱ ὑπεράσπισται τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἔνδοξοι Ἄρδοι, Ὀλάνδος, Ρουσσέλος, Πάλμερσον κ.λ. κερδύνται, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς ὁμιλίαις των, τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων ὡς πρὸς τὰ διατρέξαντα εἰς Κρήτην. Ὁ πόλεμος τῶν χριστιανῶν τῆς Κρήτης ἄρχισεν εἰς τοὺς 1821 Ἰανουαρίου 14, ἔπειτα διήλ, ἀπὸ τὸν φρικτὸν φόνον τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Κισάμου, τοῦ Διδασκάλου τῆς Ἀλληλοδιδασκατικῆς καὶ ἄλλων, καὶ μετὰ τὴν κατάσχεσιν ὅλων τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τῶν Ἡγουμένων τῶν Μοναστηρίων, Προσέδρων καὶ ἄλλων σημαντικῶν Ἑλλήνων τῆς Κρήτης, οἱ ὅποιοι ἔλοι, καὶ ἄλλοι ἐσπλήθησαν, ἔγειναν ἀκολούθως ἐλευθὰ θύματα τῆς τερατώδους ὀμότητος τῶν Κρητῶν Τούρκων. Εἰς μόνος Τούρκος, ὁ Ἐρεντάκης, κατέσφαξε θηριωδῶς μέσα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ὁσπητίουτου, ἔνδον τοῦ Φρουρίου Ἡρακλείου [Κανδίας] 400 ὑπ' αὐτῶν χριστιανῶν, τοὺς ὑποίτους με ἀπάτην εἶχε φέρει ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Σαρδάν. Ὁ ὕψιστος δὲ ἐπέβλεψεν εἰς τὰ δεινὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ αἰ κατὰ τὴν Μαλακίαν, Διγενή, Γερολίκκον, Θέρισσον, Λάκκουσ, Σκίφους, Κράπην κ. λ. π. ἔνδοξοι νίκαι των ἐσερῆνωσαν κατ' ἀρχὰς τοὺς ἀγῶνας των· καὶ ὅμως ἡ ἔλλειψις τῶν πολεμοδίων τοὺς ἐβίβασε τὴν 29 Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους καὶ ἀποσυρθῶσιν εἰς τὰ βουνὰ των καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τὸν Ὀκτώβριον, ἀφοῦ ἐπρομηθεύθησαν ἀπὸ πολεμικὰ ἐτακούθησαν πάλιν ἐνεργητικῶν τὸν πόλεμον, καὶ βαθμηδὴν ἐβασαν ἔπειτα ἀπὸ τὰς σημαντικὰς νίκαις των κατὰ τὴν Ἐπισκοπὴν, Ραθύμνην, Φορρουράν, Μέλιαμπαις, Σελήρον, Αποκέρωνα κ.λ. καὶ πολιορκήσαν ἐναντὶ τοὺς Τούρκους εἰς τὰ Φρούρια των.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου ἔγεινεν ἡ πρώτη ἀπόβασις εἰς Κρήτην τῶν Αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων, κατ' ἄς εἰγμὰς ἐκλονίζοντο καὶ πέσον τὰ δύο φρούρια τῶν Χανίων καὶ Σούδας· ἀλλ' ὅσον ἐπεσφωρεύοντο οἱ Τούρκοι εἰς τὴν Κρήτην, κατὰ τοσοῦτον οἱ Ἕλληνας ἐσερῆνωσαν μετὰ ἐνδοξοῦ εὐρας νίκαις. Ἡ Μαλακία, ἔπου κατὰ πρῶτον ἐματαίωσαν τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ, τὸ Τουμπάκιον, ὁ Ἅγιος Μύρων, τὸ Μηλοπόταμον, αἱ Ἀρχάναις, ὁ Αποκέρωνας, τὸ Σέληνον, Κισάμος καὶ ἄλλα θέλουν παραδώσει μίαν ἡμέραν καὶ πλέον λαμπρὰ ἀνδραγαθήματα εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἀνάντεπάλοιον οἱ Ἕλληνας εἰς τὰς ἐκκαταπέδους ἀποβάσεις τῶν Αἰγυπτίων, δὲν ἠμποροῦσαν παρὰ καὶ καὶ ἀποκῆμον, ἔπειτα μάστιγα ἀπὸ τὴν ἀποτυχίαν τῆς μάχης τῶν Ἀμουργέλιων καὶ τῶν ἐσφῶνων προῦδων τοῦ Χουσεΐμπεη, ὅθεν καὶ κατὰ τὴν 24 Μαρτίου τοῦ 1824 ἐβίβασαν πάλιν καὶ ἀποσυρθῶσιν οἱ ἐσπλημένοι εἰς τὰ βουνὰ των, καὶ σχεδὸν καὶ διακῆφον πρὸς καιρὸν τὸν πόλεμον· ἀλλ' αἱ ἀκαταδάμαστοι ἀνάγκαι ἐβίβασαν ἄλλοσεμὲν καὶ μεταβοῦν εἰς Πελοπόννησον καὶ Νήσους, καὶ ἄλλους καὶ ἐπιχειρήσουν τὸν δι' ἐνεδρῶν καὶ αἰφνιδίων ἐπιδρομῶν πόλεμον, διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ ἀφάνισαν πολλοὺς ἐχθροὺς των.

Οἱ μελετώμενοι ὀλίγοι σκοποὶ τῶν Τούρκων κατὰ τῶν χριστιανῶν τῆς Κρήτης ἐβίβασαν τοὺς Ἕλληνας καὶ προσκαλέσουν τοὺς ἔξωθεν εὐρισκομένους ἀδελφοὺς των, οἱ ὅποιοι συσσωματωθέντες καὶ ὀδηγηθέντες τότε καὶ ἀπὸ τὴν Ἐθνηκὴν Κυβέρνησιν, ἐκυρτευσαν εἰς τὴν ἀφίξιν των τὰ Φρούρια Γραμπούσης καὶ Κισάμου ἐσφῶνης κατὰ τὴν 2 Αὐγούστου τοῦ 1825. Ἐκτοτε πάλιν ἄρχισαν ἐνεργητικῶν τὸν πόλεμον των οἱ Ἕλληνας, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις τῶν μέσων καὶ ἄλλων δὲν τοὺς ἐσυγχάρουν τὰς ἐλπίζομένας προῦδους· ἐσπλήθη μ' ὅλον τοῦτο ὁ διαληθθεὶς πόλεμος, καὶ ἐνῶ ἐπέφερον τὸν τρόπον εἰς τοὺς ἐχθροὺς των, εἶχον τότε καὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των κοντὰ εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη τὸ Φρούριον τῆς Γραμπούσης, καὶ τὰς Ἐπαρχίας Μηλοποτάμου Μεσοαράϊας, Σφακίων, κ. λ. π.

Περὶ δὲ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1827 ὁ ἐνεργητικὸς πόλεμος εἰς τὴν Κρήτην δρασηριώτερος ἔγεινεν ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας τῆς, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ τὸ

Φραγκοκράσειον. ὅπου ἐσυγκρατήθη ἐκείνη ἡ φρικτὴ μάχη
τὴν 17 Μαΐου, καὶ ὅπου οἱ Ἕλληνας ἐπροξένησαν τὴν ἐπι-
μαντικὴν ἐκείνην φθορὰν εἰς τοὺς ἐχθρούς των. ἔκτοτε λοι-
πὸν, ἀπὸ τῶσιν ἀδυνάτησαν τοὺς ἐχθρούς των, δὲν ἦτον δου-
ρατὸν καὶ νὰ μὴ γένοιεν καὶ Κόκκι Ἰλίου τῆς Κρήτης ἐκ-
τὸς τῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων φρουρίων.

Ἀπερίγαπτος ὑπῆρξεν καὶ μετὰ ταῦτα ἡ χαρὰ καὶ εὐ-
γνωμοσύνη τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Σ. Συμμάχους Μονάρ-
χας, ὅπταν εἶδον καὶ εἰς τὰ Παράλια τῆς Κρήτης Ἀγ-
γλικὴν θαλάσσιον μοῖραν φυλάττουσαν τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς
Κρήτης ὡς καὶ τῆς Πελοποννήσου. Κλεισμένην μάλιστα εἶ-
χον τὴν Κρήτην τὰ Ἀγγλικά πλοία, ὅπταν οἱ Τούρκοι
ἔκκαμαν καὶ τὴν τραγικωτάτην ἐκείνην ὀλικὴν σφογὴν τῶν εὐρε-
θέντων μέσα εἰς τὸ Ἰράκλειον χριστιανῶν, καὶ ἀπὸ μόνην
τὴν φιλανθρωπίαν τῆς χριστιανοσύνης εἰλπίζον τὴν ἰκανο-
ποίησίν των. Καὶ διὰ ταῦτα λοιπὸν καὶ ἄλλα δὲν ἐραντά-
ζοντο ποτὲ οἱ Κρήτες ὅτι ἡ χριστιανοσύνη ἠδελὸ ἀγκατα-
νεύσει ποτὲ νὰ μένουν εἰς τὴν δικαιοσύναν τῶν Φηρωδασέφων
Τούρκων τοῦ Κόσμου ὑπὲρ τὰς δώδεκα μυριάδας χριστιανῶν
ἐχθρῶν καὶ ἀποκτησάντων τετρακάθετα ἀπαράγραπτα καὶ ἀνα-
παλλογρίωτα δίκαια: καὶ διατί; διὰ χάριν τάχα δύο μυρι-
άδων ὤμων καὶ ἀπυθρόπων Τούρκων; ἀλλ' οἱ Ἕλληνες
τῆς Κρήτης ἐπῆραν πρὸ ὀφθαλμῶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκα-
ναστάσεως των τὸν θάνατον, καὶ μένουσιν εἰς τὴν ἀπόρρῳσιν των
ταύτην ἀκλύπητοι. Ὅθεν καὶ ἐσχάτως διεμαρτυρηθέντες δημο-
σίως ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ ἑμαυτοῦ, ὅτε
μένει ἀμρίβυλον πάλιν, ἂν ἀποτελέσῃ μέρος τῆς Ἑλληνικῆς
Ἐπικρατείας ἡ Κρήτη, ἢ ὄχι, εἰς τὴν ἐν Κισάμω συνέλευσιν
των ἀπεράσιων, ὥστε ἂν ἡ χριστιανοσύνη ἠδελὸ παραβλέ-
ψαι, διὰ νὰ χυθῶσιν καὶ ἄλλα ἔξωθεν στρατεύματα ἐχθρῶν
ἐναντίον των, ν' ἀσφαλίσειεν εἰς μέρη ὀχυρὰ τὰς Οἰκου-
μενίας των, καὶ νὰ ἐπιμείνουσιν πολεμοῦντες μέχρι τελευταί-
ας των ἀναπνοῆς, προτιμῶντες μᾶλλον τὸν ἐνδίκον γενικὸν
ἐξολοθρευμὸν των, παρὰ τὸν χειρότερον ἀπὸ μυρίου θανά-
τους ἀπάνθρωπον ζυγὸν τῶν Τούρκων.

Τιμάται κατ' ἔτος Φ. 25. Καθ' ἐξέμνητον Φ. 13

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ.